

COLOFON

Avifaunistische Kring Nederland (AKN)

Sectie van de Nederlandse
Ornithologische Unie (NOU)

AKN Nieuwsbrief 2022/1

Deze nieuwsbrief verschijnt 2x per jaar.

Redactie: Frank de Miranda & Paul Keuning

Netwerkbeheer en verzending: Paul Keuning

Lay-out: Arnold Meijer (Blue Robin dtp, Noordwijk)

Afmelden voor deze nieuwsbrief

kan door een mail te sturen naar: AKNNOU21@gmail.com

Samenwerkingspartners:

VBN

Sovon

Naturalis BC

NFM

Stichting DuGOF

Batumi
Raptor
Count

BESTUUR

Robert Kwak
voorzitter

Paul Keuning
secretaris

Jaap Vink
penningmeester

Frank de Miranda
schakel met de AKN
in het NOU-bestuur

INHOUD

[Voorwoord door Robert Kwak](#) 2

[Actuele zaken](#) 3

[Activiteiten-agenda](#) 6

[Werkgroep Ornithologisch Erfgoed](#) 7

[Samenwerkingspartners / Netwerk van de AKN](#) 8

[Een bevlogen portret van Arie Spaans](#) 9

volgende
pagina

LINK NAAR VOORGAANDE NIEUWSBRIEF:

<https://indd.adobe.com/view/3640672e-91c9-4869-961e-e026ddc7ca86>

VOORWOORD - ROBERT KWAK

Op de Algemene Vergadering van 9 april 2022 te Driebergen is het concept meerjarenplan 2021-2024 door het bestuur met een vertegenwoordiging van het AKN-netwerk besproken. Opmerkingen en aanvullingen zijn in de bestuursvergadering van 9 mei 2022 verwerkt en het bestuur heeft vervolgens het meerjarenplan vastgesteld. Verderop in deze nieuwsbrief is de definitieve versie opgenomen. Daarmee is een belangrijke stap in de activiteiten voor de komende jaren genomen.

Op de bestuursvergadering van 9 mei is tevens uitgebreid stil gestaan bij het AKN-netwerk. Hoe hou je dat "up to date" en hoe breid je het uit. Duidelijk is dat het samenwerken in de projecten van de AKN de belangrijkste aanleiding is voor een levend netwerk. Daarnaast is een fysieke mogelijkheid elkaar te ontmoeten bediscussieerd, maar daar zullen we op een later moment op terugkomen, als een en ander verder is uitgekristalliseerd. Ideeën dienaangaande zijn overigens van harte welkom. Vooraleerst streven we ernaar op de landelijke dag van SOVON-NOU-Vogelbescherming van dit najaar (gepland voor 26 november 2022) een paar uur een zaaltje te bezetten met AKN thema's. Of dat gaat lukken is op dit moment nog onzeker. Zo is de ontwikkeling in de systematiek van vogels een onderwerp dat wat meer op de voorgrond mag komen, naast de resultaten van de Werkgroep Ornithologisch Erfgoed (WOE) en de start

van de Geschiedschrijving van het Ornithologisch Amateur-verenigingsleven in Nederland (GOAN).

Mocht je personen weten die geïnteresseerd zouden kunnen zijn in het werk van de AKN en de aansluiting bij het AKN-netwerk interessant vinden (gratis!), schroom niet deze nieuwsbrief door te sturen.

Aanmelding bij het netwerk kan via onze secretaris: Paul Keuning - pw.keuning@xs4all.nl
"Good goan"

Robert Kwak

Robert Kwak erelid Sovon

AKN-voorzitter Robert Kwak is op 25 juni 2022 door Sovon-directeur Theo Verstrael benoemd tot erelid van Sovon. Daarbij kreeg hij een mooie oorkonde overhandigd om hem er voor altijd aan te herinneren. Dit gebeurde bij aanvang van het diner na afloop van het NOU-congres te Culemborg. Theo gaf een toelichting op de motivering: de door Robert ontwikkelde praktische "producten" zoals basiskwaliteit natuur en de methodiek voor vogelinventarisaties in grote gebieden. Deze kunnen door Sovon nog vele jaren worden gebruikt. Met trots maken we hier langs deze weg graag melding van. Robert komt nu als erelid Sovon in het rijtje met twee illustere voorgangers: Frank Saris en Arend van Dijk.

ACTUELE ZAKEN

Het AKN-meerjarenplan 2022 – 2024 zoals vastgesteld in de Alg. Vergadering van 9 april

0. Missie:

Onze focus ligt op de historische aspecten van de Nederlandse avifauna en van de beoefening van veldornithologie. We willen de betrokkenheid bij deze onderwerpen bevorderen en de interesse hiervoor aanwakken. Ook is er aandacht voor nevenaspecten die de missie ondersteunen, zoals (voormalige) Nederlandse koloniën, de relatie met Georgië, en communicatie over nieuwe inzichten in systematiek.

De bedoeling is nadrukkelijk te voorzien in een, hetzij virtuele, hetzij fysieke, ontmoetingsplaats voor personen die in de missie zijn geïnteresseerd.

Voor de periode 2022-2024 heeft de AKN de navolgende doelstellingen:

1. Bestuurlijke vernieuwing

- Vanaf 2020 toepassing vernieuwd Huis-houdelijk Reglement cf AKN Nieuwsbrief 2021-1**
- Actief beheer van ons ledennetwerk**
(Analyse in overleg met de werkgroepen/

projectgroepen; actieve werving van nieuwe leden waar dat wenselijk is; beleid ontwikkelen hoe om te gaan met leden die niet of niet meer betrokken zijn bij de activiteiten van de AKN)

c. Aandacht voor integratie in de NOU

(Deelnemen aan programma voor NOU-congressen. Verder blijven aandringen op vernieuwing NOU-website met modern Content Management Systeem zodat de AKN zelf geautoriseerd kan worden om content over de AKN te actualiseren. Dit is belangrijk voor een actief wervingsbeleid van nieuwe leden. De website vernieuwing ligt nagenoeg stil en er zit onvoldoende druk op. Tenslotte zou de AKN een ondersteunende rol kunnen vervullen in het onderwerp systematiek. Vooral om nieuwe ontwikkelingen in systematiek bespreekbaar te maken. Uitgangspunt is dat die ontwikkelingen van belang zijn in het werkveld 'avifaunistiek'. Het gaat nu om een voorbereiding van een mogelijke rol van de AKN. Het wordt pas actueel als de NOU zijn eigen strategie heeft bepaald. Het AKN-beleid kan daar dan volgend op zijn.)

2. De Nieuwe activiteit GOAN werd door Robert Kwak toegelicht, zie zijn beschrijving.

3. De al bestaande werk- en projectgroepen krijgen nieuwe accenten:

- De Werkgroep Ornithologisch Erfgoed (WOE) maakt een geleidelijke accentverschuiving door van het 'structureel onderbrengen van vogelkundige archieven' naar 'ontsluiting' van deze (en andere) archieven.

Het begrip 'ontsluiten' omvat alle activiteiten die geïnteresseerden helpen bij het traceren en selecteren van archiefmateriaal wat ze inhoudelijk willen bestuderen. In dit kader heeft de WOE in 2017 afspraken gemaakt met de landelijke projectorganisatie ATHENA voor het online zetten van meta-informatie over ornithologische archieven. Maar de continuïteit van ATHENA staat ter discussie. De WOE heeft daarom zelf een website ontwikkeld om in eigen beheer aanvullingen en wijzigingen te kunnen doorvoeren: **Eindelijk hebben we nu een eigen website!** www.ornithologischerfgoed.nl
Kijk er maar eens op, de komende weken wordt hij gevuld met de reeds beschreven archieven.

- De WOE zal selectief archieven digitaliseren die als referentie-archief voor ons historisch inzicht in de avifauna

belangrijk zijn. Voor deze werkzaamheden zal steeds (aanvullende) projectfinanciering nodig zijn.

- De WOE zoekt samenwerking met één of meer natuurhistorische musea ter voorbereiding van een tentoonstelling over archieven. Dat levert zichtbaar resultaat en wekt interesse op. De WOE heeft Jorna Kniese als deskundige over het organiseren van tentoonstellingen. Zij kan hierin een trekkersrol vervullen. De intentie is om de voorbereiding niet aan één regio te binden.
- b. Het project OEVOG is geïntegreerd in de WOE cf *Nieuwsbrief 2021-2*
(De projectgroep Ornithologisch Erfgoed voormalige Overzeese Gebiedsdelen wordt opgenomen in de WOE-agenda. Het inmiddels afgesloten project met PBCF-subsidie kan een vervolg krijgen. In aanvulling daarop is het voorstel om vooral aandacht te schenken aan "Nederlands Indië", mogelijk ook steun aan het werk van Bas van Balen voor een checklist van de vogels van Java. Zo'n checklist is er nog niet.)

vorige
pagina

AKN – Algemene Vergadering op za 9 april 2022 *samenvatting*

Locatie: Kraaybeekershof te Driebergen

Naast de vijf bestuursleden waren aanwezig: Bas van Balen, Jelle van Dijk, Dick Jonkers, Peter Lina, Gerard Ouweneel, Arie Spaans, Franklin Tombeur en Ed Veling.

Robert Kwak toont na de opening van de vergadering het rooster van aftreden: in 2022 Kees Scharinga, 2023 Frank de Miranda, 2024 Jaap Vink, 2025 Paul Keuning en in 2026 Robert Kwak. Na aftreden zijn de leden nog twee periodes van vier jaar herkiesbaar.

3. Stand van zaken in de Werkgroepen. Frank de Miranda begint met de notitie dat de **Werkgroep Ornithologisch Erfgoed** onderdeel is van de AKN, dat op zijn beurt weer onder de vleugels van de NOU valt. Van belang om de activiteiten van de NOU goed te volgen en wanneer we als AKN wat te melden hebben, dat we hen daarbij betrekken.

4. **Archieven.** Wat is er bereikt? Alle 175 namen van ornithologen met een vermelding in Voous 'In de ban van vogels' zijn de revue gepasseerd. Van meer dan de helft van hen is de nalatenschap beschreven Voor de beschrijving van de eier- en nestcollectie van Bernard van Doorn is na een

aanvraag van Frank subsidie door het NLBIF toegekend. De gegevens van 5100 legsels kunnen daarmee beschreven en gedigitaliseerd worden. Ook voor het archief van Braaksma is de financiering voor externe ondersteuning toegekend.

Onder brengen in een archief

Vaak konden we de geordende en beschreven materialen onderbrengen in een regionaal, of plaatselijk archief. Veel archieven kampen met ruimtegebrek, daarom wordt het steeds lastiger om een plek te vinden.

Ontsluiten van de archieven

Hoe heeft een willekeurige belangstellende toegang tot de opgeslagen materialen? Hier moet nog veel werk verzet worden, waarbij leden van de WOE mogelijk een helpende hand kunnen bieden.

- **Tentoonstelling** Voorbereidingen liggen tijdelijk stil.
- **OEVOG** staat voor Project Ornithologisch Erfgoed (voormalige) Overzeese Gebiedsdelen. Omdat deze projectgroep met twee deelnemers wat onderbemand was, en omdat er geen nieuw onderzoeksmateriaal uit Suriname voorhanden is, is de inventarisatie van de vogels van Java en Bali door Bas van Balen nu ondergebracht bij de WOE.

volgende
pagina

Samenvattend bestaan de activiteiten van de WOE uit:

- a. Voortzetting van het structureel onderbrengen van archieven
- b. Ontsluiten, contacten onderhouden, weten wat de criteria zijn voor opname
- c. Er is een alternatief nodig voor Athena, voor digitale toegang tot deze archieven
- d. Een tentoonstelling over de WOE-archieven blijft op onze wensenlijst staan
- e. Wat betreft Overzeese Gebiedsdelen beperken we ons nu tot Indonesië.

ad e. Voortzetting van dit werk met ondersteuning via het Prins Bernhard Cultuurfonds zou zeer welkom zijn. Versterking (stageplaats v.e. student, subsidie?) zou van Balen goed kunnen gebruiken bij de beschrijving van de vogels van Java en Bali.

Overige punten:

- f. Deelnemers werven voor de nieuwe koers van de AKN: Wel belangrijk om met een paar banners de WOE zichtbaar te maken op vogeldagen en bij lezingen/ bezoekerscentra.
- g. Systematiek: In deze discussie, waar maar enkele ornithologen op zijn ingewerkt, volgt de AKN de stappen die de NOU onderneemt.

Rondvraag:

Gerard Ouweeneel pleit voor een werkplan 'grijze literatuur'. Wat gebeurt er met alle rapporten, inventarisaties, gebiedsbeschrijvingen die nu nog in de kast van het plaatselijke bestuur liggen? Tijdschriften zijn grotendeels al wel gedigitaliseerd, maar ook de overige verslagen zijn het digitaliseren en bewaren waard.

Beeldimpressie over Kolibries door Kees Scharringa

Heel bijzonder om deze razendsnelle, postzegelkleine honing-eters haarscherp in beeld te krijgen. Scharringa bracht er honderden prachtig in beeld, met verspreidingskaartjes veelal in Midden- en Z-Amerika. Daarmee maakte hij het aannemelijk dat in verschillende biotopen kolibries zich ontwikkelen tot diverse ondersoorten.

ACTIVITEITEN AGENDA

Oproep: naar een geschiedschrijving van het verenigingsleven in de vogelstudie in Nederland

Robert Kwak

In mijn voorwoord als kersverse nieuwe voorzitter van de AKN in de vorige nieuwsbrief (AKN Nieuwsbrief 2021/2) lanceerde ik het idee te komen tot een **Geschiedschrijving van het Ornithologisch Amateur-verenigingsleven in Nederland** (kortweg **GOAN**).

Op de Algemene Vergadering van de AKN op 9 april jl. te Driebergen is dit idee nader toegelicht en door de vergadering omarmd. In het navolgende doe ik e.e.a. nader uit de doeken met het doel geïnteresseerden te vinden die in een AKN werkgroep plaats willen nemen, die dit project gestalte gaat geven.

Achtergrond bij het inrichten van een werkgroep "GOAN" van de Avifaunistische Kring Nederland (AKN)

Geschiedschrijving van de ornithologie in Nederland heeft natuurlijk een fantastische invulling gekregen in het standaardwerk van K.H. Voous: "In de Ban van de Vogels".

De hoofdmoot van de tekst bestaat uit een reeks persoonsbeschrijvingen van Nederlandse ornithologen: amateurs en professionals. Alle ornitholo-

gen die in Nederland vóór 1950 zijn geboren hebben daarin een persoonlijke paragraaf gekregen. Het verenigingsleven is daarin slechts in grove lijnen geschetst in een samenvattende paragraaf. Complementair aan het overzicht van Voous zou een beschrijving van de ontwikkeling van het ornithologisch verenigingsleven niet misstaan. Aangezien de grote vlucht aan verenigingen die zich met de vogelstudie bezig houden vooral uit de jaren 70 van de vorige eeuw dateert zijn vele personen "van het eerste uur" nog te bevragen en moet het dus mogelijk zijn een goed overzicht te vormen en de ontwikkelingen te documenteren. Als mogelijke "bijproducten" van een dergelijke zoektocht zijn ook waardevolle praktische resultaten als een overzicht van de werkgebieden van werkgroepen en veranderingen daarin en inzicht en het beschikbaar maken van de veelheid aan "grijze" literatuur, die in de loop der jaren is geproduceerd. Daarnaast hopen we er natuurlijk ook het AKN-netwerk mee te versterken.

Bedoelde werkgroepen

De geschiedschrijving richt zich op het **amateur verenigingsleven**, met als doelstelling in de eerste plaats bestuderen van de "wilde vogels" cq. vogels in de vrije natuur, al dan niet in combinatie met de bescherming daarvan. Dat kunnen dus verenigingen zijn die zich op een bepaald geografisch werkgebied richten (of hebben gericht), zowel van

tijdelijke als van permanente aard. Ook kunnen het verenigingen zijn die zich richten op bepaalde soorten of soortgroepen. Ze kunnen regionaal of landelijk opereren (of hebben geopereerd). Puur op bescherming gerichte organisaties als bijv. vogelopvangcentra of Ooievaarsdorpen, vallen buiten de scope. Het gaat in de eerste plaats toch om het verenigingsleven dat ten grondslag licht aan de studie van de vogels in de vrije natuur.

Eindproduct(en)

Als einddoel wordt in de eerste plaats een publicatie voorzien waarin de organisatie van het amateurvogelonderzoek in Nederland en de ontwikkeling daarin worden geschetst, compleet met sleutelfiguren, werkvelden, werkgebieden, tijdschriften en belangwekkende publicaties.

Deze publicatie zou tevens in de vorm van een website beschikbaar moeten komen en een "levend" karakter moeten krijgen, waar wijzigingen worden bijgehouden. Dit vraagt natuurlijk om een goede samenwerking met organisaties die daar vooral belang bij hebben als SOVON Vogelonderzoek Nederland en Vogelbescherming Nederland.

Aanpak

Allereerst zal een projectgroep worden geformeerd. Daarbinnen worden aanpak en planning afgesproken. Dit zal worden vastgelegd in een soort van "werkplan".

De projectgroep zal streven naar een netwerk van regionale contactpersonen om de nodige informatie boven tafel te krijgen.

Tijdens de AV en naar aanleiding van het voorwoord in de vorige nieuwsbrief hebben zich al enkele personen uit het AKN netwerk aangemeld voor de projectgroep.

Wie interesse heeft het project als lid voor de projectgroep of als regionaal contactpersoon te ondersteunen kan dat aan mij kenbaar maken:

voor interesse in deelname aan GOAN stuur een mail naar r.kwak@kpnmail.nl.

Informatie gevraagd: basisvragen per werkgroep

Door de projectgroep zal een "enquête" opgezet worden die een eerste instap voor de inventarisatie zal gelden. Daarin kunnen vragen aan de orde komen als:

- vestigingsplaats
- oprichtingsdatum en aanleiding
- geografisch werkgebied
- werkterrein (bijv. de drie belangrijkste werkvelen waarop de activiteiten zich richtten)
- website
- verenigingsblad
- rapporten
- eventuele beschrijving/publicatie over de geschiedenis van de werkgroep
- contactpersoon voor nadere vragen
-

Werkgroep Ornithologisch Erfgoed (WOE): nieuwe uitdagingen

Frank de Miranda

In de nieuwsbrief van november 2021 is informatie gegeven over de stagnatie in het externe project ATHENA. Inmiddels is duidelijk dat het beheer van de ATHENA website is overgegaan naar Huijgens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis. Vanuit de WOE is aan Huijgens ING gevraagd of het in de komende jaren mogelijk is dat wij zelf in onze satelliet website van ATHENA de meta informatie over historische archieven kunnen toevoegen c.q. wijzigen. Daarop hebben we de reactie gekregen dat het niet zeker is of dat technisch kan en dat het los daarvan ook een niet aantrekkelijke oplossing zou zijn voor Huijgens ING. Aan onze kant is er hierdoor geen vertrouwen meer in een oplossing van Huijgens ING die aantrekkelijk is voor de WOE. In een persoonlijk gesprek tussen prof. Jan Luiten van Zanden (verantwoordelijk voor de oorspronkelijke WOE-afspraken met de ATHENA organisatie) en Frank de Miranda, is duidelijk gebleken dat Jan Luiten geen schuld heeft aan de nu ontstane situatie en dat hij ook niet bij machte is om de WOE belangen bij Huijgens ING te borgen. Het alternatief is dat de WOE zelf actie onderneemt om te komen tot een eigen website voor het toegankelijk maken van de bij ons op DROPBOX opgeslagen informatie. Ed Veling en Jorna

Kniese hebben al de eerste stappen gezet. We komen er ongetwijfeld in de volgende nieuwsbrief op terug.

Een geheel andere uitdaging is de digitalisering van de dagboeken van Bernard van Dooren over 5.100 legsels, voornamelijk uit de Brabantse Kempen. In augustus 2020 zijn de dagboeken aan Naturalis BC overgedragen evenals de bijbehorende collectie van eieren in 690 legsels. De WOE had in deze overdracht en in het proces daar naartoe een intermediaire rol. Die rol willen we graag continueren. In 2021 zijn we ons gaan oriënteren op het digitaliseren van alle gegevens per legsel uit de dagboeken. Het resultaat zou het mogelijk moeten maken om de gegevens toegankelijk te maken voor geïnteresseerden. De ambitie hiervoor kwam mede voort uit de verwachting van zoon Jan van Dooren dat de dagboeken en collectie gezamenlijk een belangrijke historische referentie zou zijn voor de avifauna van de Kempen. Jelle van Dijk waarschuwde terecht dat deze ambitie erg veel werk betekent. Die waarschuwing blijkt terecht. Inmiddels hebben we als AKN in de NLBIF-call 2022 subsidie gevraagd voor de digitalisering in een twee jaar durend project en voor de overbrenging van alle gegevens in het NLBIF-format voor de GBIF database. En deze aanvraag is toegekend voor iets minder dan €16.000,- euro. De startdatum is 20 juni 2022 en we hebben een strakke planning. Gelukkig hebben we inmiddels

al heel veel voorbereidend werk gedaan. Projectleider is Frank de Miranda.

Natuurlijk is er nog veel te vertellen over onder handen genomen archieven, zoals het archief van Cees Swennen door Arie Spaans, en de succesvolle zoektocht van Paul Keuning om de collectie vangmiddelen van Huub Oome onder te brengen, maar daarover meer in een volgende nieuwsbrief.

Tenslotte vermelden we het verschijnen van het 500 pagina's tellende boek "Gevleugelde geschiedenis van Nederland" onder redactie van Jan Luiten van Zanden e.a. Op persoonlijke titel

vorige
pagina

AL LID VAN DE NEDERLANDSE ORNITHOLOGISCHE UNIE?

De AKN opereert onder de vleugels van de NOU, het zou logisch zijn wanneer de personen uit het netwerk van de AKN – u dus – lid zijn van de NOU.

Door de wet op de privacy hebben we hier totaal geen zicht op. Binnenkort zullen we de betrokken deelnemers aan ons AKN-netwerk per mail de vraag voorleggen, of u al dan niet lid bent van de NOU. (Door niet te reageren op die vraag, onthoudt u zich van stemming)

SAMENWERKINGSPARTNERS / NETWERK VAN DE AKN

NOU-weekendcongres

Dit kon in januari geen doorgang vinden en is nu uitgesteld naar een eendaagse bijeenkomst die plaatsvond op 25 juni jl. De geplande lezing over de systematiek van het geslacht *Calidris* door Paul van Els, zie vorige Nieuwsbrief, maakte daar in verkorte vorm deel van uit.

GEORGIE: positieve ontwikkeling *Frank de Miranda*

In de nieuwsbrief van november 2021 hebben we melding gemaakt van de nieuwe strategie voor samenwerking met organisaties in Georgië. De stichting DuGOF neemt hierin het voortouw, met steun van de Georgische ambassade in Den Haag. Inmiddels kunnen we berichten dat "de aanhouder wint". Het Ministry of Environmental Protection and Agriculture of Georgia (Ministerie) heeft positief gereageerd op de voorstellen en formeel een contactpersoon voor het komende traject benoemd. Vervolgens heeft DuGOF alert gereageerd en bracht eind mei een werkbezoek aan zeven organisaties in Tbilisi: Ministerie, Flora & Fauna International, Ilia State University, SABUKO, Nederlandse Ambassade, WWF, en EU office. De bezoeken waren goed voorbereid en leveren bij elkaar een

goed beeld van de huidige stand van zaken, organisatorische problemen en uitdagingen; een veel completer beeld dan tot nu toe. Door de gedegen voorbereiding was gericht doorvragen mogelijk en dat leverde dan het nodige inzicht. Hoewel we veel zaken nog op ons in moeten laten werken, is al heel duidelijk dat de verschillende organisaties nu in afwachting zijn van een DuGOF-voorstel over een aanpak die zichtbaar meerwaarde oplevert in de komende drie jaar. Met meerwaarde bedoelen partijen vooral het beschikbaar maken van meer (historische) data over de avifauna van Georgië. Sommige partijen hebben eraan toegevoegd dat de voorstellen liefst efficiënt en 'slim' dienen te zijn. In samenhang met dit alles is er inmiddels door DuGOF een subsidie verzoek ingediend bij NLBIF, de Nederlandse tak van GBIF, de Global Biodiversity Information Facility. NLBIF is sinds kort een zelfstandig opererende 'afdeling' binnen Naturalis BC. Het plan waarvoor subsidie is gevraagd, betreft een haalbaarheidsonderzoek naar Nederlands – Georgische samenwerking. De Engelse titel is "Feasibility study in Georgia to put Avian Biodiversity on the Map, and stimulating Georgia to increase participation in GBIF". De subsidie ad €11.000,- is inmiddels toegekend, zodat het plan nu de projectstatus heeft. De start van het project is 20 juni 2022. De doorlooptijd van het project is één jaar. Projectleider is Gernant Maguin, bestuurslid DuGOF.

volgende
pagina

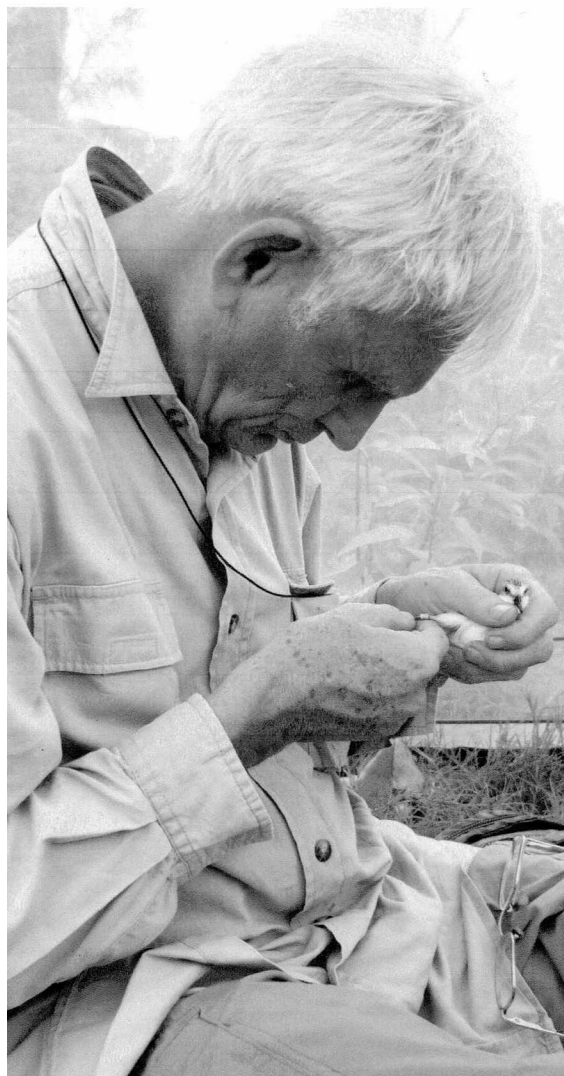
EEN BEVLOGEN PORTRET VAN ARIE SPAANS

Paul Keuning

Arie Spaans had zijn promotieonderzoek over de Zilvermeeuw in 1970 afgerond. Het veldonderzoek naar het voedselgedrag beviel hem wel, maar toch kriebelde het. Spaans keek ernaar uit om zijn werkveld te verleggen. Hij gaf bij Jan Westermann¹ aan er wel voor te voelen om ergens in de tropen vogelonderzoek te doen. Binnen de kortste keren zat de hoofdpersoon van dit interview voor onderzoek in Suriname om lokaal broedende reigers, ibissen, ooievaars en overwinterende steltlopers te tellen. Deze laatste waren vaak afkomstig uit Noord-Amerika. Harde cijfers moesten ertoe leiden, dat de vogels meer bescherming kregen, want er werd traditioneel nog veel op gejaagd.

Onderzoek langs een 400km lange modder- en zandkust

Veel overwintelaars uit het noorden streken neer langs deze modderige lagunekust, een voedselrijk gebied. In '70 startte Spaans het onderzoek. Waar te beginnen langs een moeilijk toegankelijke modderkust? Ten gevolge van de langs de kust lopende Guyanastroom veranderde de kustlijn steeds.

Een goed begin was het tellen van de meest voorkomende vogels. Wat leeft er, in welke aantallen en welke veranderingen treden er op met het wisselen van de seizoenen? Spaans zijn vertrekpunt was een nette Europese woning in de buurt van Paramaribo. Langs modderpaden richting de zee werden de eerste telposten ingericht. Om een groter gebied te kunnen inventariseren en om dichterbij de nesten te komen, werden diverse tochten met een sportvliegtuigje gemaakt. Over land of varend met de benen in de modder werkend, belaagd door muskieten en ander ongedierte, moest je je een weg banen met machetes op weg naar de nesten van reigers, Rode Ibissen en Kaalkop-ooievaars. Ook werden voor ecologisch onderzoek braaksels verzameld. Spaans was goed bestand tegen de stekende muggen. Op langere teltochten werd overnacht in een hangmat met klamboe. Dit bood echter geen bescherming tegen een langslopende jaguar, waarvan ze de volgende ochtend tot hun schrik de pootafdrukken wel onder de hangmat zagen.

Tellen vanuit de lucht

Het tellen van reigernesten ging vanuit de lucht aanzienlijk sneller, dan vanaf de grond. Er was een beperkt budget beschikbaar om op lage hoogte langs de kust te vliegen om zo de nesten van de diverse reigersoorten, maar ook van Kaalkopooievaars en Rode Ibissen te tellen. Spaans heeft blijk-

vorige
pagina

volgende
pagina

¹J. Westerman: secretaris van ZWO, de Nederlandse Organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek

baar een sterke maag, want je moet de scherpe bochten op lage hoogte boven de nesten wel kunnen verdragen! Telresultaten werden regelmatig vergeleken met grondwaarnemingen. Deze avontuurlijke tellingen vanuit een Cessna bestreken de kuststroken van Noord-Venezuela, Guyana Suriname uiteraard, Frans-Guyana en het noorden van Brazilië.

Behaalde resultaten

Uit dit onderzoek kwam aan het licht dat de aantallen broedende reigers en ibissen en het aantal Noord-Amerikaanse steltlopers van grote internationale betekenis waren. Een andere conclusie was, dat het aanleggen van meer vogelreservaten

weinig zinvol is, wanneer niet tegelijk aan andere voorwaarden voldaan werd. Zo moest ook de stroperij doormiddel van opgevoerde jachtcontroles aan banden gelegd worden.

Uiteindelijk werden op basis van het onderzoek grote delen van de kust van Suriname door de overheid als "multiple management areas" aangegeven, waarbij menselijke ingrepen tot op zekere hoogte zijn toegestaan, mits het gebied ecologisch niet wordt aangetast. De in de kuststrook gelegen natuurreservaten waren natuurlijk op papier al wel geheel beschermd. Spaans legde met zijn onderzoek de basis voor een betere wettelijke bescherming van de verschillende watervogels in Suriname.

vorige
pagina

FIELD GUIDE TO THE BIRDS OF SURINAME

Revised and Updated Second Edition

Arie L. Spaans, Otte H. Otterma, Jan Hein J.M. Ribot

Color plates by Ber van Perlo

BRILL

volgende
pagina

Arie Spaans is medeauteur van de recent verschenen Field Guide to the Birds of Suriname, uitgegeven door Koninklijke Brill te Leiden.